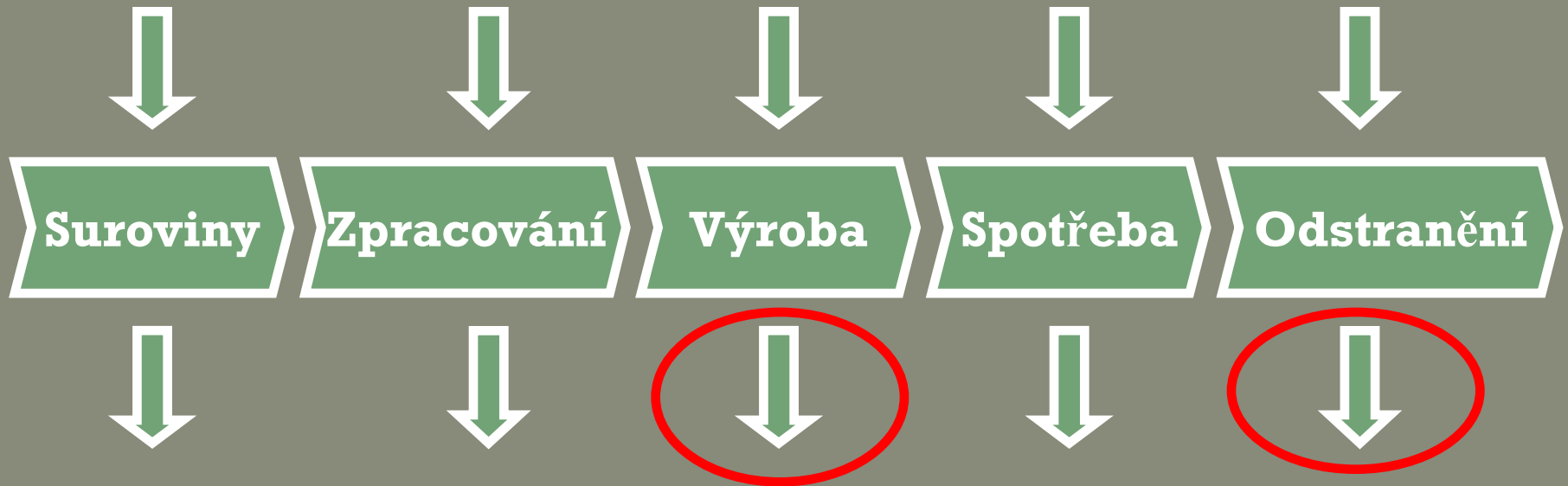

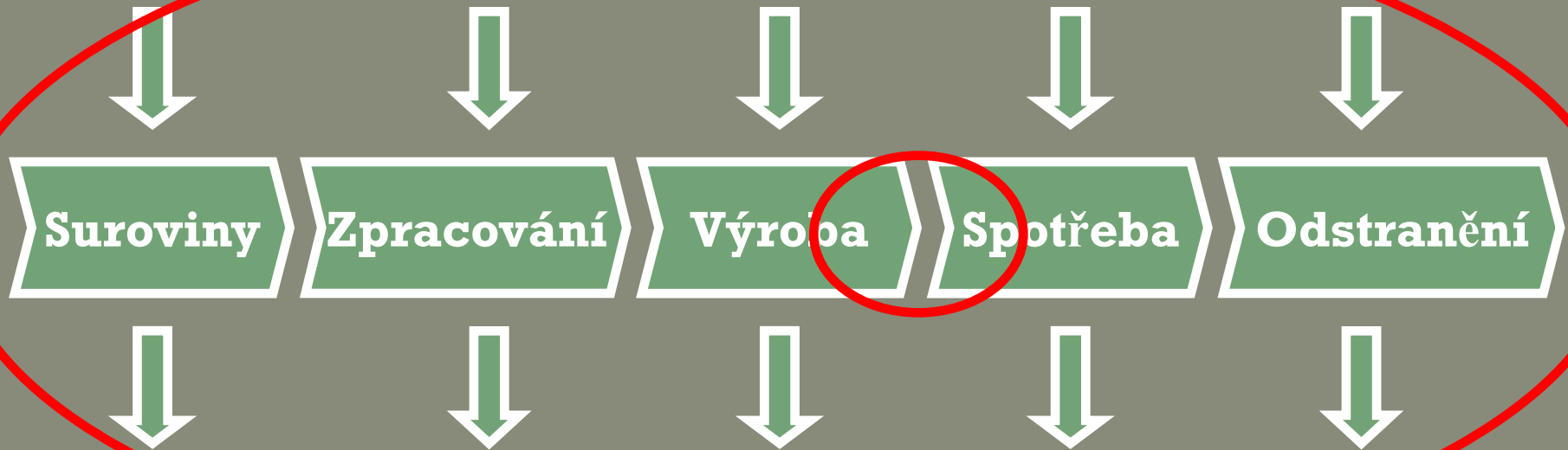
VYUŽITÍ LCA PŘI SANACÍCH STARÝCH EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ

doc. Ing. Vladimír Kočí, Ph.D.
VŠCHT Praha

Jak se nemá uvažovat

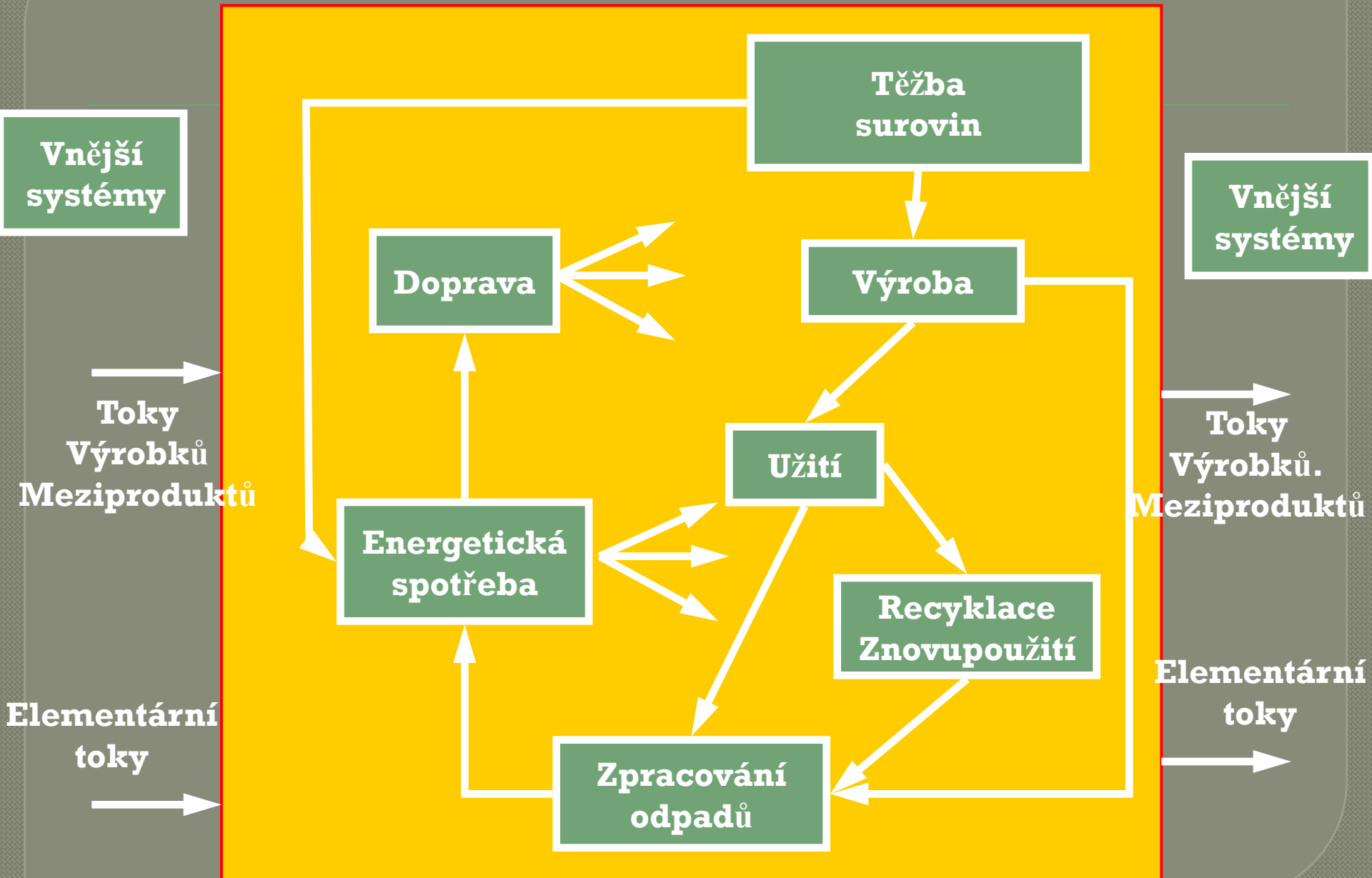

Jak se posuzují environmentální dopady

Příklad výrobního systému

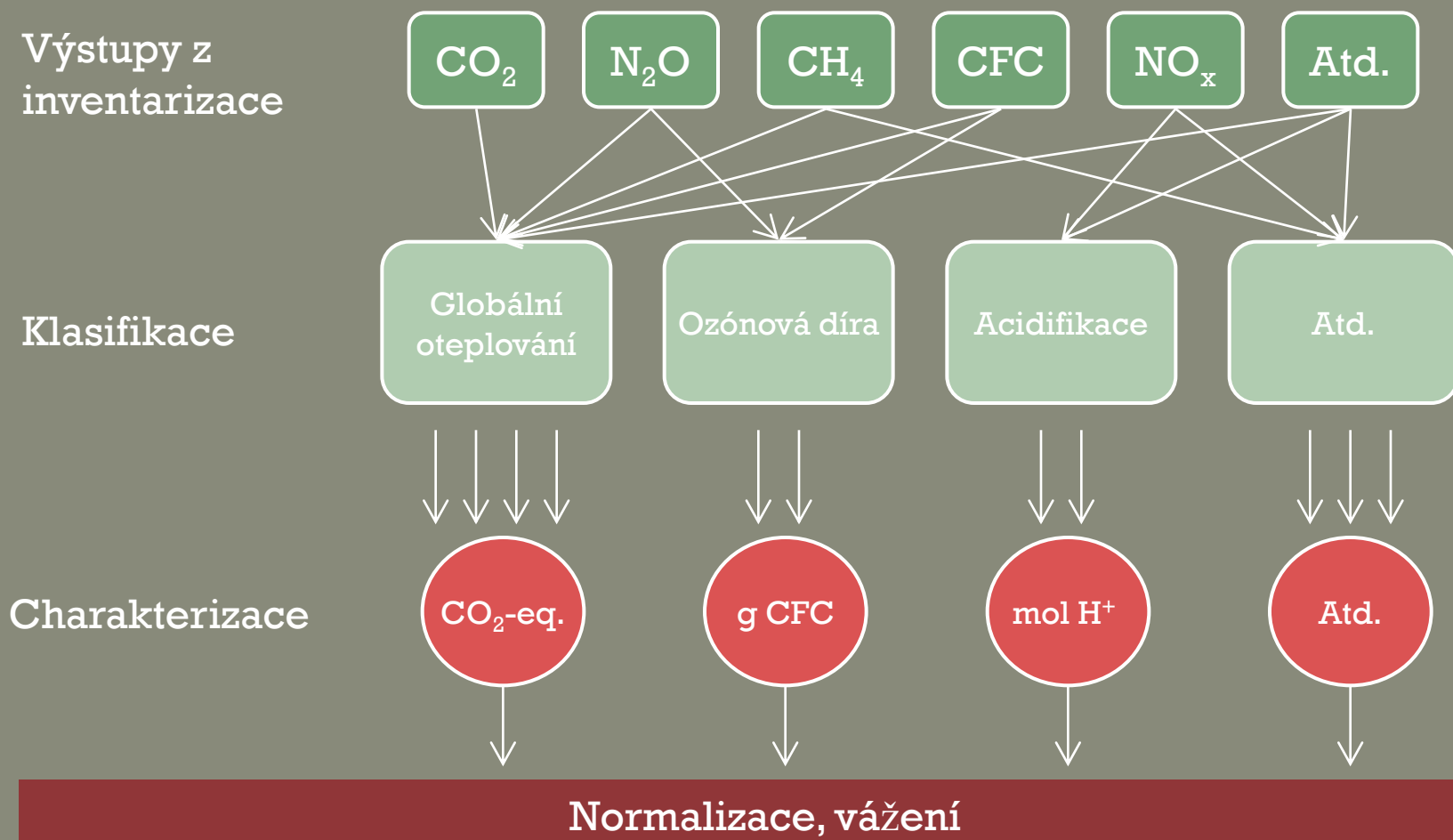
Hranice systému

Zjednodušená inventarizační tabulka dvou chladniček.

<i>Látka</i>		<i>Pentan/isobutan</i>	<i>R134a</i>
Emise do ovzduší			
CO ₂	g	850000	997000
CO	g	1000	1030
N ₂ O	g	50	59
SO ₂	g	4570	5360
Pentan	g	126	-
R134a	g	-	737
Emise do vody			
BSK ₅	g	1,11	1,12
H ⁺ (vodíkové ionty)	g	2,33	2,43
Amoniakální dusík	g	0,22	0,22
Dusičnanový dusík	g	0,09	0,09
Fenol	g	0,009	0,01

Některé emise mají vliv na více potenciálních dopadů, je třeba je zahrnout v rámci klasifikace k více kategoriím dopadu.

Příklad GW

- Výpočet výsledku indikátoru kategorie dopadu globální oteplování (GW) z životního cyklu produktu, během kterého se do prostředí uvolní 550 g methanu, 15000 g CO₂ a 10 g CO.

Emise	Množství, kg	GWP _{100,i} , kg(CO ₂ -eq)/kg	Množství GWP _i
CH ₄	0,550	21	11,55
CO ₂	15,0	1	15,0
CO	0,01	2	0,02
			GW = 26,57 kg(CO ₂ -eq.)

Přenášení problému v oblasti sanací

• Přenášení napříč kategoriemi dopadu:

- Vyčištění určité lokality (pokles koncentrace toxické látky) je doprovázeno produkcí emisí jiných, jež mají nepříznivý dopad na jinou kategorii dopadu (například produkce odpadních vod, skleníkových plynů, acidifikujících látek, nutrietů).

• Přenášení geografické:

- Pro dekontaminaci jsou často používány materiály či energie, jejichž výroba představuje zátěž pro životní prostředí v místě výroby. V místě aplikace (kterou bývá jiný stát) pak nemusí být tato environmentální zátěž započtena k negativům dekontaminace a tudíž dochází k podhodnocování environmentálních dopadů technologie z regionálního či kontinentálního měřítká.

• Zapojení environmentálních dopadů dopravy:

- Každý dopravní proces představuje zátěž na životní prostředí. Každý dekontaminační zásah je spojen s vyčíslitelným množstvím dopravních aktivit majících konkrétní dopady na životní prostředí. Nezahrnutím dopadů z dopravy do vyjádření dopadů dané technologie podhodnocujeme její dopady na životní prostředí.

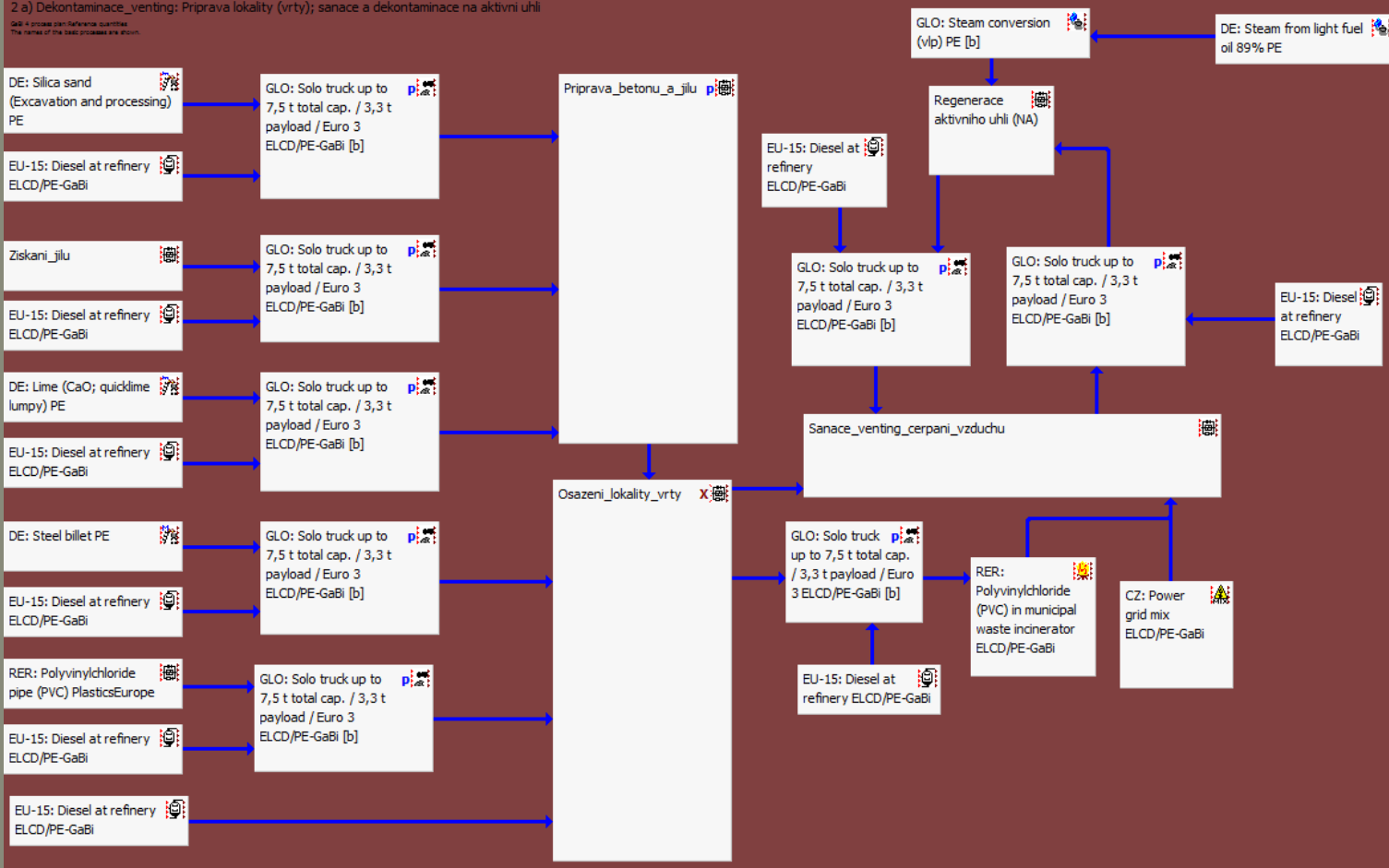
Ukázka použití LCA pro venting

- funkce systémů: sanace konkrétní lokality
- 1) Vyjádření environmentálních dopadů kontaminované lokality pomocí kategorií dopadu
- 2) Vyjádření environmentálních dopadů sanačního zásahu (instalace zařízení, provoz, deinstalace, recyklace materiálů)
  - A) varianta automobil EURO 4; 100 km/cesta
  - B) varianta automobil 1980; 1000 km/cesta
- 3) Vyjádření environmentálních dopadů lokality po sanaci

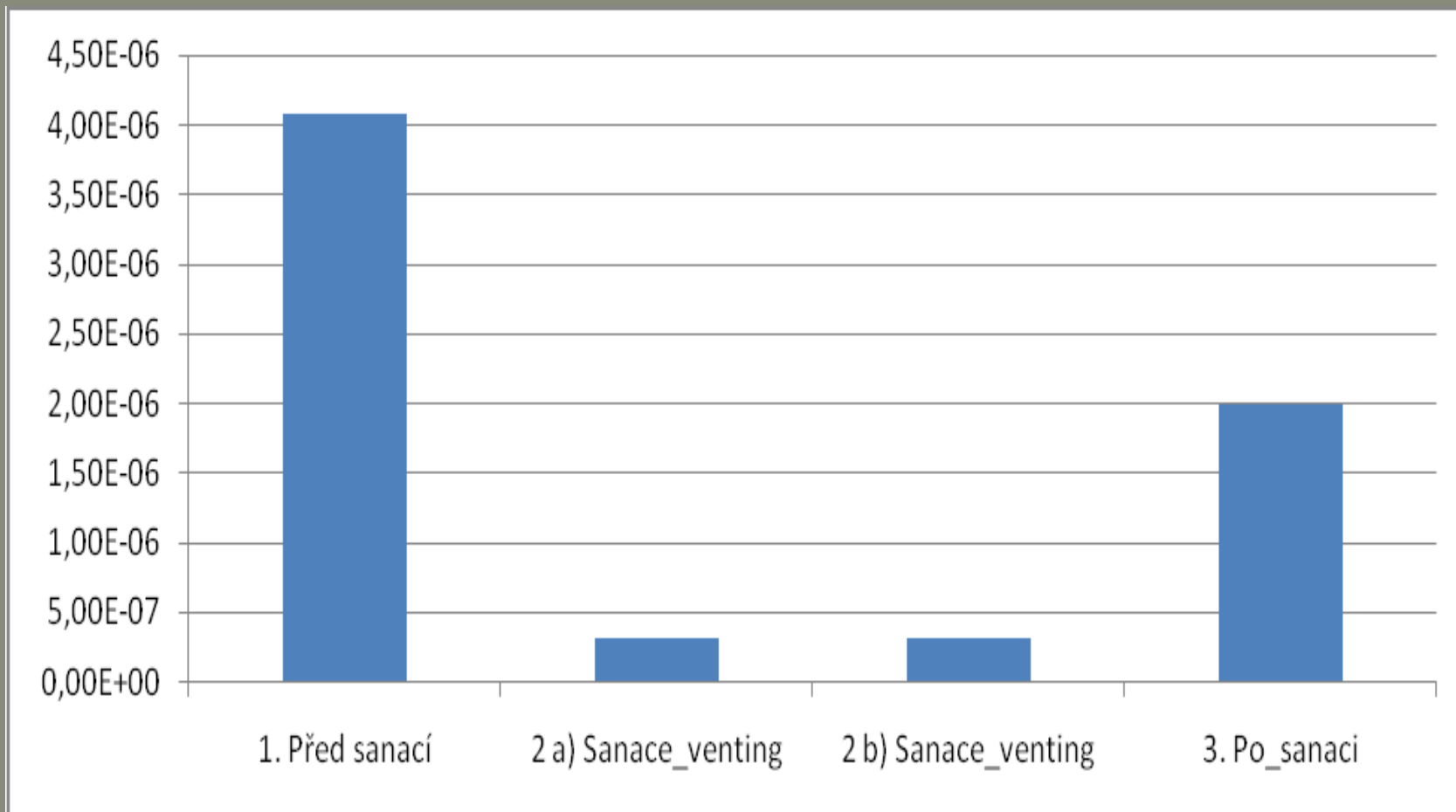
Venting – schéma pro LCA

2 a) Dekontaminace_venting: Příprava lokality (vrty); sanace a dekontaminace na aktivní uhlí

Get a process plan reference quantities
The names of the basic processes are shown.

Srovnání normalizovaných výsledků indikátorů kategorií dopadu – CML 2001

Účinnost sanačního zásahu

- Hodnocení úspěšnosti sanačního zásahu je poměrně diskutabilní záležitostí.
- To jestli byl z dané lokality odstraněn primární kontaminant nemusí představovat jednoznačný environmentální přínos, neboť mohou při sanačním zásahu vznikat sekundární polutanty (produkty rozkladu), a nebo mohou být do prostředí uvolňovány jiné nežádoucí látky (kyselé odpady, fotooxidanty, skleníkové plyny atd).

Účinnost sanace

- Účinnost odstranění polutantů
51,2 %
- Účinnost snížení environmentální zátěže
(LCA)
43,9 %

Přínos využití LCA v sanačních pracích

- Vyšší tlak na provádění kvalitní rizikové analýzy.
- Použití LCA vede k prospektivnímu náhledu na hodnocení účinnosti - vhodné jako součást studie proveditelnosti.
- Koncepční nástroj optimalizace volby sanační technologie pro danou lokalitu a typ a množství kontaminace.
- Ekonomické aspekty LCC – Life Cycle Costing, umožní zhodnocení ekonomického využití vložených či plánovaných prostředků.

Určení sanačních limitů

- Každý sanační zásah nejprve poměrně rychle snižuje koncentraci nežádoucí látky v prostředí či zemině. S postupem času však výtěžnost nežádoucí látky klesá, provozní náklady ovšem představují kontinuální produkci látek zatěžujících životní prostředí.
- Definování sanačních limitů s ohledem na všechny kategorie dopadu (v určitém bodě sanace může být vhodnější sanaci ukončit a neprodukovat jinou zátěž prostředí).
- LCA - koncepční nástroj určování a aktualizace sanačních limitů sanačních zásahů.
- Použití LCA v sanačních technologiích dokáže určit okamžik, kdy další postup v sanaci přinese větší zatížení prostředí v důsledku procesních emisí, než bude přínos pro životní prostředí tím, že se odsanuje část polutantů. Tento přístup hledání optimálního bodu ukončení dekontaminačních prací může vést k úsporám v dopadech na životním prostředí (break-even analysis).

LCA a sanace - poznatky a závěry

- Poskytuje reálné výsledky použitelné jednak pro plánování nových sanačních prací a jednak pro hodnocení efektivity vynaložených prostředků již realizovaných sanačních zásahů.
- LCA dokáže identifikovat, která z použitelných sanačních technologií bude v daném případě environmentálně šetrnější z pohledu všech kategorií dopadu a dokáže identifikovat tak zvané přenášení problému z místa na místo.

Závěr

- Environmentální dopady lidských činností, či úžeji, jednotlivých produktů, jsou vždy výsledkem působení všech stádií životního cyklu, a jestliže porovnáváme dopady procesů pouze na základě zhodnocení jednoho stádia, dopouštíme se značných nepřesností.
- Metoda posuzování životního cyklu LCA je vhodná pro posuzování a hodnocení účinnosti sanačních zásahů.
- LCA umožňuje volbu environmentálně šetrnější technologie.